

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.800

Nr. 12

25. sep.

75. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1954

og Regnen kommer ...

naar og hvor
De ønsker det
fra

DVI

VANDINGSANLÆG
-omgaaende Levering
-forlang Brochure.

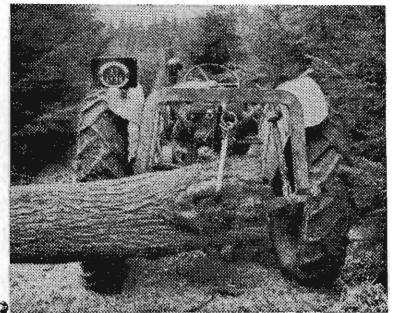
DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING . FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICIA . TELEFON ERRITSØ 125

Vælg NUFFIELD

Nuffield Traktoren - traktoren fra MORRIS - har et overskud af kraft, selv under hårdt arbejde og i al slags vejr. Det er en universal helårsarbejder, altid villig og med et usædvanlig lavt brændstofforbrug både under svært og let arbejde. Maskiner og redskaber til ethvert formål kan leveres sammen med traktoren, der iøvrigt vil kunne benyttes

med de maskiner og slæberedskaber, De muligvis allerede har anskaffet. De kan vælge mellem benzin-, petroleum- eller dieselmotor.

NUFFIELD
UNIVERSAL

TRAKTOR

DANSK OVERSØISK MOTOR INDUSTRI A/S, GLOSTRUP

Forhandlere
og service-
stationer over
hele landet

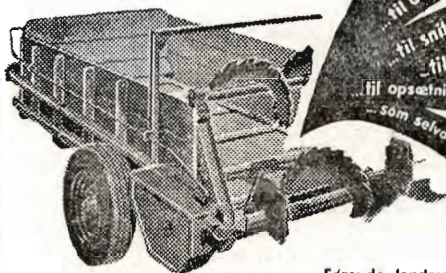

SOLUS

Staldgødningspreder

er den mest alsidige maskine i dansk landbrug. Den er efterspurgt og populær overalt for sine ganske fantastiske egenskaber. Dens svære og solide konstruktion giver den en driftssikkerhed uden lige. Den arbejder nøjagtigt og sikkert selv under meget ugunstige forhold.

Den kan anvendes hele året rundt til de mest forskelligartede ting - derfor er den uundværlig for den økonomiske og praktiske landmand.

Førende landmænd over hele Danmark anerkender og anbefaler SOLUS som

et førende dansk kvalitetsprodukt

Skriv efter udførlig brochure, der fortæller Dem alt om denne fremragende universal-maskine.

- ... til udspredding af naturgødning
- ... til udspredding af råkalk og mergel
- ... til snitning af grønfoder til ensilering
- ... til læsning af roer i jernbænevogn
- ... til opsætning af roebatterier på marken
- ... som selvalfasser af roer kartofler m.m.

H. SØNDERBY & CO

TARM - TLF. 16-34-179

**PALUDANS
PLANTESKOLE A/S
KLARSKOV**

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste

TELEFON KLARSKOV 9

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med garantimærket \triangle
Imprægnering
Brøndrør

Tårnsløsten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

**KÄHLERS Teglværk
Korsør**

A/S **Skive Marktrækontor**

Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL . FRØHANDEL

Røde

drænrør

2" - 12"

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa . Telefon 2127

**SPEJLBORGS
PLANTESKOLE**

BRØNDERSLEV
Telefon 382

SKOV-, LÆ-
OG HÆKPLANTER

**Mejeriernes og Landbrugets
ULYKKESFORSIKRING**

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

Ansvarsforsikring

Vester Farimagsgade 19
København V.

Automobilforsikring

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Philipsen & Hall A/S

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Stenvad Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 2 71 55 (3 lin.)
Aarhus

Herning Hede- & Discontobank

10—12 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{1}{2}$ —5
Telefon 5 . 273 . 720

Brostrøms

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15
Lørdag Kl. 9—14

Filialer:

Karup
Flyvestation Karup
Mammen

RØDE DRÆNRØR
føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste
A/S GAMMELGAARD TEGLVÆRK
Telefon 187 . Skive

AKTIESELSKABET SILKEBORG BANK

GRUNDLAGT 1882

Aktiekapital og reserver kr. 2.760.000
Telefon 1122 (5 linier) . Rigstelefon 7

Den gamle bank med de moderne forretningsprincipper

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AERGLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets

Tidsskrift

Nr. 12

25. septbr. 1954

75. årg.

Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Oplag 19.800 eksemplarer. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr.

Indhold: Hedeselskabets sølvbæger. — Lævirkning. (Fortsættelse.) — Hedebrugets årsmøde. — I få ord.

Hedeselskabets sølvbæger

Af Niels Basse:

I nr. 7 indledtes en omtale af årets uddeling af sølvbægere til særlig fortjente hedeopdyrkere og plantningsmænd. I det følgende fortælles om endnu nogle få, der i 1954 har fået tildelt sølvbægeret:

Cilius Nielsen, Fynbogaarden, Højbøl, Ølgod. Fynbogaarden ligger i det yderste nordøstlige hjørne af det store Ølgod sogn og markerne går ind til Hove og Grindsted sogne. Da Cilius Nielsen og en broder i 1907 overtog gården for 14 000 kr. havde den været ude for nogle hårde år. I 1905 havde gården været til tvangsauktion og var forståeligt nok meget vanrøgtet, og i de første år gik det ikke særlig godt. I 1911 blev Cilius Nielsen, der da var 23 år, enejer af gårdens 180 tdr. ld., mest hede, men der var kun 3 køer, og de måtte kort efter sælges, fordi nogle mindre gældsposter blev opsagt. Det var navnlig galt med mergeltrangen i markerne, og i de første år måtte den nødvendige mergel hentes langvejs fra. Det blev noget lettere, da der blev dannet et mergelselskab, men Cilius måtte dog lade en nabo tage mergelen hjem, fordi han ikke selv var god nok for kreditten.

Den samme nabo betroede senere i 1916 sin datter Ane Kirstine til Cilius, og der fik han en god hustru, der blev en dygtig medhjælp og mor til ægteparrets 6 børn.

Da Cilius overtog gården truede lyngen med igen at erobre den opdyrkede jord, men en mergling i begyndelsen af den første verdenskrig bragte gang i den rette udvikling. Der blev tilført ialt 340 favne mergel, plantagen blev udvidet fra 15 til 25 tdr. ld. og der plantedes læhegn omkring den lette jord, og efterhånden blev det hele opdyrket. 50 tdr. ld. dyrkes med korn, 50 med korn, 10 med græs, 10 med roer og 10 med kartofler. Besætningen er på 20 køer og 30 ungdyr, 3 heste, 15 får og en del svin, selvom der er for lidt plads til det rigtige antal svin. Desuden er der traktor og alle moderne redskaber. Ejendomsskylden er nu 40 400 kr., og der leveres årligt 66 000 kg mælk, ca. 40 svin og sælges ca. 100 tdr. korn. Udbygningerne blev opført i 1916, og kreditforeningslånet, der optoges

hertil, er forlængst tilbagebetalt. Ejendommens handelsværdi er ca. 140 000 kr.

En ejendom på 30 tdr. ld. blev for nogle år siden usdtykket til en svigersøn og her holdes 8 køer.

Gårdejer Hans L. Hansen, Sørigmark, Outrup. Hans L. Hansen, der er født i 1894, købte ejendommen på Sørigmark i Janderup sogn den 1. december 1923 for 21 200 kr. med en egenkapital på 7000 kr. På ejendommen var der et gammelt 4 fags stuehus i fortsættelse af stalden, der var en ny, men ikke særlig god lade. På ejendommen var der 4 køer, 6 ungdreuer, 2 heste, et jordtillende på 26 ha, hvoraf 13 var under dyrkning, resten var hede og kær.

Heden var ujævn med høje og sandbrinker, kæret var lavt og surt. Heden er nu opdyrket og jævnet, kæret kultiveret og drænet, og der er siden købt 2 ha hede, som også er opdyrket. Der er plantet læhegn, og nu står der en ny trelænget gård og maskinhus med en besætning på 36 dreuer, heraf 12 køer, 3 heste og ca. 30 svin + søer. Den nuværende gæld er 21 300 kr., handelsværdien vel ca. 150 000 kr. Der er udført et godt og dygtigt stykke arbejde, og det er et godt sted for ungdommen at lære hos Helvig og Hans Hansen.

Jens Chr. Olsen, »Sandholm«, Møborg, er født i Flynder sogn 1900. Faderen, der var en af de dygtigste hedeopdyrkere i Lemvigegnens sydlige opland, ejede da den store sandmarksejendom »Foelbæk« i Flynder. Senere havde han forskellige andre gårde i sognet, som han som regel overtog i yderst dårlig forfatning, for efterhånden at få dem opdyrket i god stil.

I hjemmet var der en stor børneflokk, der alle måtte tage fat, men det blev dog Jens Christian, der næsten hele sin ungdom blev i hjemmet og var med til at dyrke de forsømte gårde op. Herigennem fik han stor interesse for arbejdet med forsømte gårdes opdrift, men der blev ikke råd til ret stor løn udover tøj og lommepege, — og så til et højskoleophold på Haslev Højskole i vinteren 1924—25.

I 1927 købte han »Sandholm« i Møborg sogn for 35 000 kr., en gård med vidtstrakte arealer, ialt 103 tdr. ld. Heraf var 10 tdr. ld. vandfyldt eng langs Damhusåen, 5,6 tdr. ld. hede og resten af jorden var let sandjord.

Bygningerne var små og gamle, stuehuset var det bedste. De øvrige bygninger, stald og lade var sammenbyggede med stuehuset, meget brøstfældige og små. Besætningen var 3 heste, 10 køer, 7 kalve, 2 grisesøer, nogle ungsvin og 2 får. Der var kun de allernødvendigste avlsredskaber.

Samme år blev Jens Chr. Olsen gift med Karen Margrethe Olsen fra Vester Ørts i Rom. Hun er vokset op under samme kår i en udpræget hedegård, og også hun havde fra barndommen deltaget i hjemmets opdrift og havde ikke haft lejlighed til at opspare noget ud over et godt udstyr — men også hun havde lyst og mod til at arbejde for hedegårdens fremdrift, og det har vist sig, at dette var mere værd end en stor arv, for uden hende havde J. Chr. Olsen sikkert ikke fået gennemført sit store arbejde i de 25 år.

Man kan vist godt sige, at »Sandholm«s marker er de ringeste i sognet. Der er flere somre, når tørken satte ind, hvor der ikke er av-

let mere end 2 fold korn, siger Jens Chr. Olsen. Det blev derfor ikke kornavl, der blev det bærende i de kommende år, men kartoffelavl, baseret på opfodring, særlig til svin, og stort fjerkræhold. I 1944—48 byggedes en stor tidssvarende staldbygning på 37×21 alen, lade på 70×20 alen, ialt kostede det nok over 130 000 kr. Der blev købt ca. 20 tdr. ld. hede til, som lå ind til »Sandholm«s jorder, og af bedre beskaffenhed. Heden blev i 1947—48 opdyrket og giver nu gode afgrøder.

Et stort gode for gårdens drift er, at Damhusåen i årene 1946—48 reguleredes og vandstanden blev betydeligt sænket. Nu var der betingelser for kultivering af de 10 tdr. ld. eng langs åen, og disse er nu i den bedste kultur og giver store afgrøder.

Der er anlagt en stor og enestående smuk have i skråningerne mod engen. — Der er plantet i markskellene og en lille plantage på 5—6 tdr. ld. er tilplantet.

Gården er i særdeles god drift. Hestebesætningen er nu kun tre. En traktor har overflødiggjort de 7 arbejdsheste + opdræt, som i nogle år gav gode indtægter. Besætningen består iøvrigt af 18 malkekøer, ca. 30 stk. opdræt, 6 grisesøer, ca. 70 ungsvin og stor fjerkræhold. Alle nutidsmaskiner og avlsredskaber forefindes.

I hjemmet er opvokset 7 børn, der altid har deltaget i arbejdet så snart, de voksede til, og som i høj grad har været med til at opnå det gode resultat, som familien kan se tilbage på efter 25 års forløb.

Gårdens værdi kan nok lavt anslås til 175 000 kr. Gælden er 46 500 kr.

Hans Marius Hansen, Ankelbo, Billund, er født 1870 i Ankelbo, Billund, og blev i 1907 gift med Jensine, f. Nielsen, søn af Peder Hansen og Andrea Katrine i Ankelbo.

Som 8-årig kom Marius Hansen ud at tjene, han skulle som andre passe får. Efter konfirmationen var han hjemme et par år, men kom så igen ud at tjene til han i 1907 stiftede bo. Marius Hansen har bl. a. tjent 7 år i en plads hos Mads Thomsen, Krog.

Den 1. februar overtog Hans Marius Hansen den ejendom, som han drev indtil 1947, da han afstod den til 2 sønner. Ejendommen købte hans fader i sin tid til ham, og den blev på daværende tidspunkt af egnen betragtet som den ringeste ejendom i Grene sogn, og den, der kender Grene sogn, ved hvad det vil sige. Sin løn havde han, som skik og brug var, overladt til sine forældre til sit 20. år, alligevel havde han tjent 1800 kr. sammen og faderen tilbagebetalte 500 kr. af hans løn, så han havde ialt 2300 kr. at stikke i ejendommen, der blev købt for 5600 kr. Den blev købt for at skulle være på 66 tdr. ld., hvoraf 1 td. ld. eng, det viste sig senere, at der kun var 60 tdr. ld.

Den forrige ejer havde ikke købt gødning eller mergel, og besætningen bestod kun af 4 køer, 2 kalve og 2 russere, af foder fandtes der intet. Af de 60 tdr. ld. var 28 tdr. ld. hede og resten som nævnt umerglet. Bygningerne bestod af 3 længer bindingsværk og et såkaldt knæhus. Bindingsværket var gået af taperne, og husene stod i fare for at falde sammen, allerede om foråret samme år faldt der en skorsten ned.

Hans Marius Hansen begyndte straks at hente mergel fra Baastlund ca. 10 km borte. Det gik til på den måde, at de, der hentede

mergel, selv skulle kaste den op og gøre vej i stand til mergegraven. Kom der således 10 mand efter mergel, hjalp de hinanden med at smide det hele op og læsse, og så kunne man køre hjemad. 2 små læs om dagen kunne der nås, når Hans Marius Hansen om vinteren stod op længe før dag. Siden kom der mergelselskaber, hvilket lettede arbejdet. Ejendommen er af Hans Marius Hansen merglet 2 gange.

Hans Marius Hansen købte siden til ejendommen 3 tdr. ld. eng for 1500 kr. + 4 læs hø. Engen er vandingseng og var en livsnødvendig ting for de første hedeboender, før de fik merglet; ved hjælp af passende vanding og god gødning fik han engen drevet op i god kultur.

Hans Marius Hansen begyndte straks at bygge. Folk mente, at han burde begynde med stuehuset, da han ikke kunne være bekendt at bo sådan et sted, men Marius Hansen holdt på, at de, der ikke ville besøge ham, hvor han boede, de kunne blive væk, og så byggede han lade i 1907, stenene strøg han selv. I 1912 byggedes stald, der siden er udvidet, i 1917 stuehus og i 1920 lade, og desuden er der bygget møddingssted, ajlekumme og hønsehus — det sidste byggede Marius Hansen selv.

De 28 tdr. ld. hede blev opdyrket, og Marius Hansen plantede hegn mod storm og sandflugt. Besætningen udvidedes, og på trods af en maveblødning i 1926 blev Marius Hansen ukuelig ved.

Da gården blev afstået i 1947 bestod besætningen af 11 køer, 3 kvier, 6 kalve, 3 heste, 12 svin og fjerkræ. Af maskiner er i tidens løb anskaffet selvbinder, malkemaskine, tærskværk, slåmaskine, kværn m. v., der er indlagt elektricitet og alt er betalt efterhånden, ikke fordi jorden kunne give de mægtige afgrøder, da jorden er meget let sand, men fordi der blev givet mindre ud, end der kom ind.

Hans Marius Hansen har haft hedebondens slidsomme og hårde lod, der er gjort et stort og slidsomt arbejde for at gøre Danmark større, og det er lykkedes for Hans Marius Hansen, der trods sine snart 83 år er åndsfrisk og en glimrende fortæller for den, der har interesse for hans arbejde.

Mads Christensen Skov, Nollund, Grindsted, er født i Drostrup, Læborg sogn 1886. I barndoms- og ungdomsårene hjalp han med arbejdet i fødehjemmet, tjente derefter et par år som landbrugsmedhjælper, ligesom han en vinter var på landbrugsskole.

Efter indstilling af skovrider Chr. Dalgas, Birkebæk, antoges Mads Skov i 1908 som plantør i Grindsted plantage med en tjenstejendom, hvorpå han i begyndelsen havde 1 ko og 2 heste.

Han passede planteskolen, hvor der årlig produceredes 500 000 planter, som dels anvendtes i egen plantage og dels blev sendt til plantningsforeninger og plantager. Mads Skov passede dette arbejde i 15 år med trofasthed og flid, og i den tid bearbejdede (opdyrkede) og beplantede han 400 tdr. land hede. Til ejendommen opdyrkede han samtidig ca. 6 tdr. land, så da han i 1923 fraflyttede ejendommen var der 4 køer og 2 heste.

I 1922 købte Mads Skov en hedeparcel på 40 tdr. land, hvoraf ca. 10 tdr. land var under kultur. Prisen var 5500 kr. Han lod i efteråret 1922 opføre et stuehus, og den 29. marts 1923 flyttede han hertil og påbegyndte straks opdyrkningsarbejdet. I sommeren 1923

byggede han stald, og i 1930 lod han opføre en lade, så der da var en velbygget gård. Foruden at have opdyrket resten af de 40 tdr. land tilkøbte han to fenner på 7 tdr. land (for 4000 kr.), som han har sat i bedre kultur. Endvidere har han et hedeareal på ca. 7 tdr. land, som han har opdyrket og driver fra ejendommen. I 1930 købte han et hedeareal på 120 tdr. land fra sit fødehjem for 4000 kr. Efter at have opdyrket 20 tdr. land frasolgte han disse samt 16 tdr. land hede, ialt 36 tdr. land, til et statshusmandsbrug for 5000 kr. Resten af hedearealet har han senere solgt til forskellige købere til opdyrkning. Ved ejendommen er anlagt en stor, smuk have, ligesom alle markskel er tilplantet med kraftige og smukke skelhegn.

I 1922 var avlen på ejendommen 50 tdr. kartofler og 10 læs hø, nu avles årlig ca. 150 tdr. korn, 1200 tdr. rodfrugt, 240 tdr. kartofler og 40 læs hø. Besætningen, der i 1922 bestod af 2 heste og 4 malkekøer, er nu 1 hest, 14 malkekøer, 6 kvier og ungkreaturer og ca. 20 svin.

Gælden på ejendommen, der i 1922 var 5500 kr., er nu 21 500 kr. Ejendomsskyldværdien er 53 000 kr.

LÆVIRKNING

Af civilingeniør *Martin Jensen*.

(Fortsættelse.)

VII. Landskaber

Tilstedeværelsen af mange læhegn og skove i et landskab synes at have en gunstig indflydelse på klimaet også på steder, hvor der ikke er tale om lokalt læ fra en bestemt lægiver. Der kan tænkes forskellige årsager til dette forhold, og deriblandt må en generel nedsættelse af vindhastigheden og forskellige følger heraf blandt andet på temperatur- og fordampningsforhold være betydelige.

Læhegn, haver, skove, plantager o. s. v. giver for det første et læ, som man i denne forbindelse kunne kalde et direkte læ, det er det læ, som er beskrevet i *artiklerne III, IV, V og VI*. Men når der er mange lægivere i et landskab, kommer der desuden en nedsættelse af vindhastigheden som en kollektiv virkning, altså en *indirekte lævirkning*.

Vindforholdene over et landskab med mange hegn og skove minder i princippet om vindforholdene over en mark med en kraftig bevoksning, sådan som det er behandlet i *artikel I*.

Over marken med den kraftige bevoksning ligger der et grænselag, hvori der er mindre vindhastigheder end i samme højde over en glattere mark. Tilsvarende vil der over et landskab med mange

læhegn og skove ligge et grænselag, hvori vindhastighederne er mindre end i samme højde over havet eller over et bart landskab.

Over havet er vindhastigheden større end over land, fordi havoverfladen i virkeligheden er en ret glat flade. På grund af bølgerne

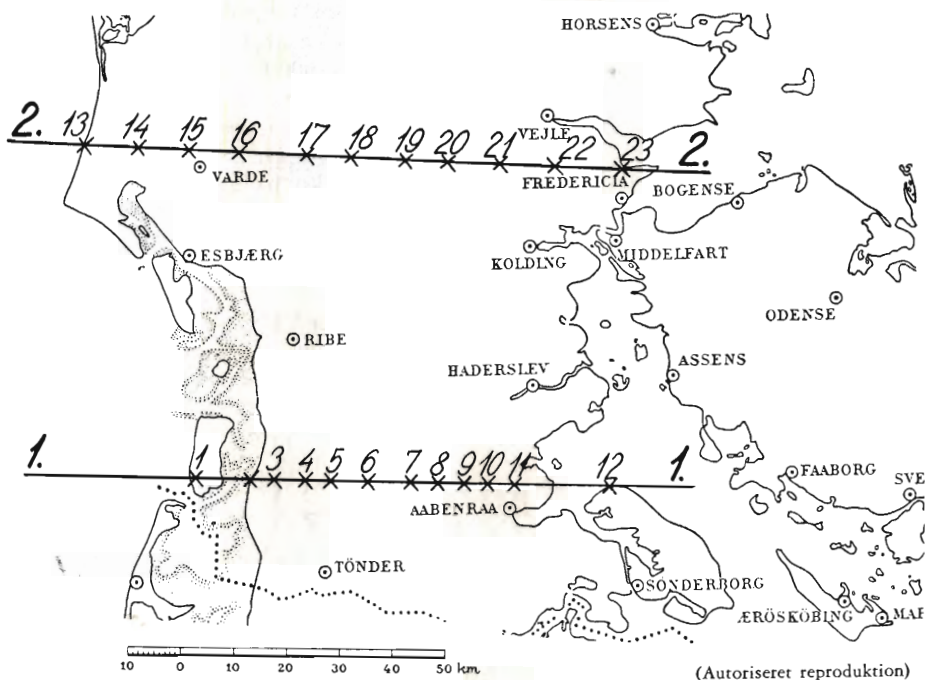

Fig. 48. Placering af målelinierne 1 og 2.

kunne det umiddelbart forekomme mærkeligt, at havoverfladen er glattere end et temmeligt bart sletlandskab; men det må tages i betragtning, at bølgerne følger med vinden, de repræsenterer derfor for vinden ikke nogen synderlig ruhed af overfladen.

Når vinden fra havet blæser ind over land, nedsættes dens hastighed efterhånden, som den kommer nogle kilometer ind over landet. Denne hastighedsnedsættelse i forhold til hastigheden på kysten er *landskabets lævirkning*, og den er større i et landskab med mange læhegn end i et bart landskab.

Landskabets lævirkning er konstateret ved nogle målinger, som blev foretaget i 1949. Det blev undersøgt, hvordan en vestenvind ændrede hastighed under dens passage hen over Jylland.

Der blev målt i to vest—øst gående linier (fig. 48). Linie 1 i Sønderjylland har fra vest mod øst først en strækning af fladt terræn næsten uden læhegn, derefter en strækning med kuperet terræn og mange læhegn og endelig en strækning over vand. Linie 2

i Midtjylland går på hele længden gennem terræn med mange læhegn og flere store plantager og skove.

Da formålet med målingen er at bestemme nedsættelsen af vindhastigheden uafhængigt af lokalt læ, er vindhastigheden målt i punkter, der er placeret så frit som muligt. Mindste afstand til hegn eller bygning er 100 m, mindste afstand til skov eller plantage er 400 m. Målepunkterne er så vidt muligt anbragt i vandret terræn, aldrig ved foden eller på toppen af en bakke og aldrig på en mod øst faldende skråning. Vindhastighederne er målt i 2 m højde med de i *artikel I* beskrevne registrerende vindmålere.

Målelinie 1 (figur 49) forløber i vest—østlig retning fra den sydlige del af Rømø over Ballum, Vongshøj, passerer 1 km nord om Hellevad, går gennem Bodum (syd for Løjt Kirkeby) og ender på nordenden af Als ved Augustenhof. Liniens totale længde er 76 km, og der er målt vindhastighed og -retning i 12 punkter, et på vestsiden af Rømø og et på nordenden af Als samt 10 fordelt over fastlandet med en gennemsnitlig afstand på 5,5 km.

Målepunkt nr. 1 er placeret på Rømø, således at der foran (vest for) kun er den helt plane forstrand, der i alt fald aerodynamisk er lige så glat som havet. De første 3 km efter (øst for) punkt 1 er fladt terræn med hegn, plantninger, huse etc. i moderat omfang, derefter følger det 6 km brede vadehav foran punkt 2, der er placeret på strandbredden ved Ballum. De følgende 16 km omfatter målepunkterne 3, 4 og 5 og er ganske fladt terræn med en meget ringe mængde af hegn og huse og ingen større plantager. Nord for Løgumkloster, d. v. s. mellem punkt 5 og 6, skæres linien af et nord—sydgående højdedrag (Vongshøj), der med højder på ca. 60 m over havet strækker sig fra ca. 2 km nord for linien til ca. 2 km syd for. Tværprofilet er således, at terrænet fra vest stiger ret jævnt fra kote 10 m til toppen på en strækning på ca. 2 km; mod øst falder det derimod brat til kote ca. 15 m. Øst for Vongshøj har terrænet samme åbne, flade karakter som vest for, dette gælder med undtagelse af et højdedrag vest for punkt 8 indtil 1 km øst for punkt 9. Ved punkt 8 strækker sig en tunge af højt terræn (kote ca. 50 m) ned over linien og slutter 1 km syd for denne med en brat skråning ned til det flade terræn, hvis højde er 15 m. Den sidste 10 km lange strækning over Jylland er et terræn af en hel anden karakter, det er stærkt kuperet moræneland med en betydelig mængde af hegn, skove og huse; punkt 11 har foran sig ca. 2 km af denne terræntype.

Liniens endepunkt nr. 12 er placeret på stranden på nordenden af Als og har foran sig i vestlig retning en 10 km lang distance af hav; i retningerne vsv og vnv er distancen over vand noget længere (12—18 km).

Fig. 50.

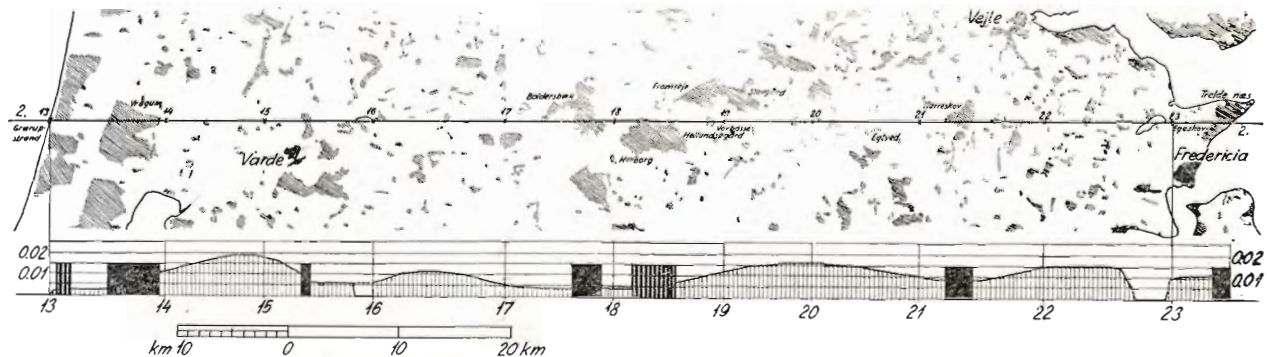

Fig. 49.

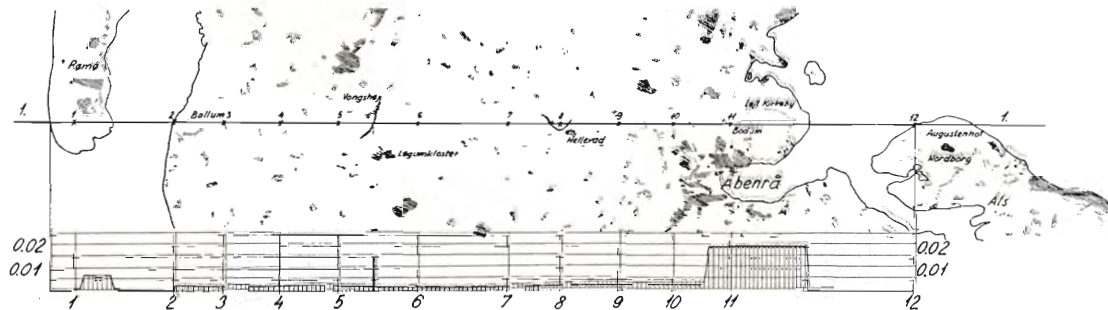

Fig. 49 (nederst). Målelinie 1.

Fig. 50 (øverst). Målelinie 2.

(Autoriseret reproduction)

Skravering *nv*—*sø* betegner skove og plantager. Skravering *nø*—*sv* betegner åbne bebyggelser med haver. Krydsskravering betegner bymæssige bebyggelser. Nederst i hver figur er vist måleliniernes »ruhed af stor orden«, d. v. s. den samlede mængde lægørende elementer pr. arealenhed.

Målelinie 2 (figur 50) forløber ligeledes vest—øst. Fra Grærupstrand passerer den 3 km nord om Varde, går gennem Vorbasse, passerer 1 km nord om Egtved og ender i Egeskov på Trelldenæs. Liniens totale længde er 101 km, og der er målt i 11 punkter med en gennemsnitlig afstand på 10 km.

Målepunkt nr. 13 er placeret på klitfoden ved Vesterhavet på et sted, hvor klitterne bag ved er små og forholdsvis jævnt stigende fra stranden mod øst. Terrænet mellem punkterne 13 og 14 indeholder

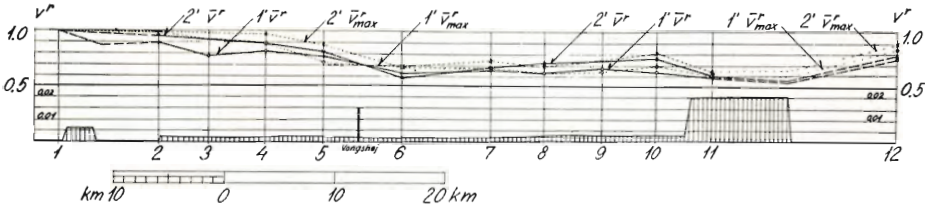

Fig. 51. Måling i linie 1. Relative vindhastigheder i 2 m højde. De to tykke linier viser middelhastighederne i de to måleperioder. De to tynde punkterede linier viser middelværdier af maksimumshastighederne. Nederst er vist liniens »ruhed«.

først et stærkt kuperet klitareal, delvis beplantet med unge planter, derefter den 5 km brede Vrøgum plantage. Punkt 14 ligger 600 m øst for plantagen.

Strækningen fra punkt 14 til 20 er moderat kuperet terræn med næsten overalt store mængder af læhegn. Større plantager findes mellem 17 og 18 (Baldersbæk) og mellem 18 og 19 (Høllundsøgaard), men desuden findes et stort antal mindre plantager.

Hele distancen efter punkt 20 er stærkt bakket terræn med mange hegn og en del skove, den største (Nørreskov) ligger mellem punkt 21 og 22.

Målelinierne er rekognoscerede i hele længden, og i et 2—3 km bredt bælte om linierne er på målebordsblade alle læhegn, skove, plantager, haver etc. indtegnet. Om læhegnene er der noteret deres højde og type.

På basis af denne rekognoscering er der beregnet tal, der udtrykker, hvor stor en mængde af forstyrrelser der er pr. arealenhed for en vestenvind; man kunne kalde det *ruhed af stor orden*. Disse ruhedstal er vist forneden i figurerne 49 og 50.

Hegnenes bidrag til ruheden af stor orden er beregnet af deres projektionsareal på en nord—syd orienteret lodret plan. Dette areal er for hvert hegn ganget med et virkningstal, som udtrykker hegnets effektivitet. Virkningstallet er 4 for de bedste hegn. På denne måde er foruden læhegnene også medtaget haver, huser og små plantager.

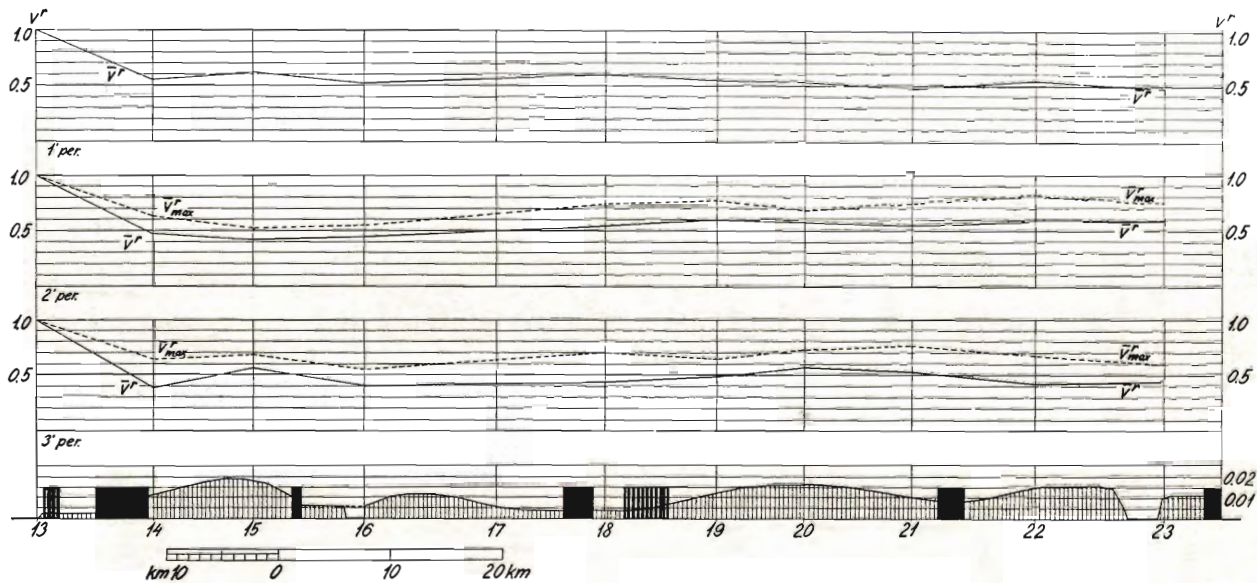

Fig. 52. Måling i linie 2. Relative vindhastigheder i 2 m højde.

Linierne optrukket med fuld streg viser middelhastighederne. De punkterede linier viser middelværdier af maksimumshastigheder.

Nederst er vist liniens »ruhed«.

Større skove og plantager er ikke medregnet, idet de ikke med nogen rimelighed kan vurderes på denne måde. I figurerne 49 og 50 er de store skove markeret for sig.

Resultatet af målingerne i linie 1 er vist i figur 51. Der er målt i to måleperioder svarende til de to par kurver, som viser de relative vindhastigheder.

Det fremgår, at landet trods sin bare karakter alligevel har en mærkbar bremsende virkning på vinden i de jordnære lag.

I første måleperiode synes tilstanden for middelhastighederne at være helt udviklet fra punkt 3 med en nedsættelse i vindhastigheden på 20 %. Hertil må dog bemærkes, at måleapparatet i punkt 3 måske er i lokalt læ af Ballum by og derfor eventuelt har vist for små vindhastigheder. Derefter har Vongshøj en ekstra virkning, således at der i middel på strækningen til punkt 10 er en nedsættelse på 35 %. Det stærkt bevoksede terræn omkring punkt 11 bevirker en yderligere reduktion i vindhastigheden, denne tør dog næppe regnes fuldt udviklet i punkt 11, hvor den samlede virkning svarer til 42 % nedsættelse af vindhastigheden. På strækningen over vandet til Als genvindes en stor del af hastigheden, således at der i punkt 12 kun er tale om en reduktion på 24 %.

I den anden måleperiode var vinden lidt sønden for vest, således at punkt 2 ikke var i læ af Rømø, men måske lidt af Sild, der ligger ca. 18 km fra målepunktet. Punkt 2 viser i overensstemmelse hermed kun ringe nedsættelse af vindhastigheden. På grund af fejl i apparaterne er der ingen registreringer fra punkterne 3 og 9. I punkt 5, der ligger 18 km fra kysten, er vindhastigheden reduceret med 20 %, den værdi, der i første måleperiode måtte antages at svare til landskabet.

Resultatet af målingerne i linie 2 fremgår af figur 52, og der foreligger målinger fra tre måleperioder. Nedsættelsen i vindhastighed er temmelig konstant over hele liniens længde og andrager ca. 50 %. Ifølge figur 52 skulle denne virkning være fuldt udviklet i punkt 14, men dette målested er måske i lokalt læ af Vrøgum plantage, således at det er forsigtigst at udskyde målingerne herfra. Det synes herefter at koste en distance på 20—30 km at udvikle landskabets fulde læ.

Ud fra disse målinger kan man skønne over den virkning, det vil have, hvis Sønderjylland engang bliver ordentlig forsynet med læhegn.

Målepunkt	nuværende vindforhold	fremtidige vindforhold	reduktion	s reduktion %
2	1,00	1,00	0	0
3	0,95	0,97	—0,02	—2
4	0,93	0,74	0,19	20
5	0,84	0,61	0,23	27
6	0,62	0,48	0,14	23
7	0,72	0,48	0,24	33
8	0,75	0,48	0,27	36
9	0,78	0,48	0,30	39
10	0,80	0,48	0,32	40

middel 27 %

En dækning af sletterne i Sønderjylland med læhegn blot i det omfang, som er almindeligt i den sydlige del af Midtjylland, må altså forventes at give en kollektiv lævirkning på 27 %, foruden hvert enkelt hegn og hegnssystems lokale læ.

(Hermed er artiklerne om vindforhold i læ slut. Serien fortsættes med artikler om læets virkning på klimaet og på afgrøderne.)

Hedebrugets årsmøde

På Hedebrugets årsmøde den 4. september i Ringkøbing, hvor ca. 170 delegerede var samlet, oplyste formanden, fhv. folketingsmand *Laust Nørskov* i sin beretning, at Hedebruget i det svundne år har ydet støtte til opdyrkning af 2475 ha hede med ialt 222 686 kr. Til 107 nybyggere er ydet tilskud med ialt 36 450 kr., til vejanlæg er ydet 8863 kr. og til forsøgsarbejdet en anvendt 20 000 kr.

I sin beretning oplyste formanden yderligere, at der siden selskabets stiftelse i 1906 med støtte af Hedebruget var opdyrket ialt 133 186 ha hede — et areal lidt større end Lolland. Der er hertil af staten gennem Hedebruget ialt udbetalt 5,78 mill. kr. eller gennemsnitlig 43,45 kr. pr. ha. 4100 nybyggere har siden 1918 fået tilskud, og siden 1935 har Hedebruget ydet tilskud ved anlæg af 179 nye veje på ialt 350 km med ca. 620 kr. pr. km.

For 1954—55 var statstilskudet forhøjet med 40 000 kr. til 340 000 kr., således at der kan udbetales 100 kr. i tilskud pr. ha mod 90 kr. i det afsluttede år.

Kassereren, rentier *J. Chr. Cramer* fremlagde regnskabet, der udviste en kassebeholdning på 18 000 kr. Legatmidler og fonds udgør 196 000 kr.

Til bestyrelsen genvalgte *N. Bennedsen Hansen*, Grindsted, højesteretssagfører *C. B. Henriques*, København, gårdejer *Anton Clemmensen*, Ilskov, og folketingsmand *Fr. W. Teichert*, Kliplev.

I sin beretning havde *Laust Nørskov* hyldet direktør *Niels Basse* for dennes afgørende indsats med hensyn til mindeparken, og under forhandlingen svarede direktør *Basse* med at omtale arbejdet, hvorunder han bl. a. oplyste, at der til og med i år var investeret næsten 900 000 kr. i mindeparken.

Formanden meddelte, at bestyrelsen havde tildelt *Marie og Kr. Snogdal Andersen*, St. Sandbæk, Brejning, og *Ellen og Mogens Eg Sørensen*, Sønderby ved Grindsted, administrator *J. Krøiers* sølvbæger henholdsvis for opdyrkning og for læplantning. Hedebrugets sølvbæger for lokalformænd, der havde været formænd i 25 år, tildeltes *Fr. Jensen*, Karup, *Peder Knudsen*, Ulfborg, og *Jens Jensen*, Ørre.

I den til medlemmerne udsendte årsberetning har kontorbestyrer *B. Davidsen* redegjort for en række hedeopdyrkningsforsøg, bl. a. med forskellige jordbearbejdningsmåder og med forskellig gødnings-tilførsel af forskellige kalkmængder, ligesom der er foretaget forsøg vedrørende kulturplanternes evne til at klare sig som 1. afgrøde på helt nyopdyrket, forskellig gødet hedejord.

I få ord — ★

Hedeselskabets forretningsførere

Skovrider *P. Jensen*, Torbenfeldt skovdistrikt, Mørkøv, har overtaget hvervet som hedeselskabets forretningsfører for *Knabstrup* distrikt, efter at frøken *Gerda Bistrup* på grund af bortrejse har afgivet dette hverv.

*

I august er der optaget en farvefilm om Sønderjyllands erhvervslivs udvikling siden genforeningen. I filmen, som Sønderjyllands erhvervsråd lader firmaet *Gunnar Wangel* optage, medtages en del billeder af *Skærbæk* planteskole og hedeselskabets plantnings- og afvandingsvirksomhed i landsdelen.

*

Civilingeniør *Mogens Høst-Madsen*, hedeselskabet, har fået tildelt 2000 kr. af Kr. Thomsens rejselegat til en studierejse i Holland og Frankrig.

*

Aktieplantageselskabet for Aalborg amt, der ejer plantagearealer i Ø. Hassing, Veggerby, Volsted og Haubrohøj, har i år et driftsoverskud på 960 kr. Det lille overskud skyldes udgiften til nyplantning af 20 tdr. ld. i Volsted. Status balancerer med 103 704 kr.

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed

Hedeselskabets mose- og engafdeling har i juli måned 1954 fuldført: 212 dræningsarbejder omfattende 754 ha til en udgift af 1 104 184 kr., 11 vandløbsreguleringer med 651 ha til 474 178 kr., 4 opdykningsarbejder med 31 ha til 16 260 kr. og 9 sager af forskellig art med 1 ha til 4709 kr., eller ialt 236 arbejder med ialt 1437 ha til 1 599 331 kr.

I samme måned er der ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 330 arbejdsplaner omfattende ialt 1706 ha til 2 617 067 kr.

— Hedeselskabets mose- og engafdeling har i august måned 1954 fuldført: 219 dræningsarbejder omfattende 870 ha til en udgift af 1 444 998 kr., 19 vandløbsreguleringer med 572 ha til 359 123 kr., 1 opdykningsarbejde med 8 ha til 7539 kr., 1 kalknings- og merglingsarbejde med 8 ha til 1225 kr. og 24 sager af forskellig art med 2 ha til 5850 kr., eller ialt 264 arbejder med ialt 1460 ha til 1 818 735 kr.

I samme måned er der ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 232 planer omfattende ialt 2100 ha til 1 812 128 kr.

C. V. S. L.

*

A/S Sdr. Omme plantage har holdt generalforsamling under ledelse af formanden, amtmand, kmh. *Herschend*. Regnskabet balancerede med 85 046 kr. Der er solgt træ for 71 971 kr. Plantagen omfatter 1400 tdr. ld. Efter planen skal den være færdig tilplantet i 1958. Til bestyrelsen er genvalgt gårdejer *Ole Dejgaard*, Sdr. Omme.

*

Tyttebærrene

har skuffet i år. Først på sommeren blomstrede tyttebærrene som de kun gør i de store år, men en meget hård nattefrost den 12. juni ødelagde ud-sigterne, og det er et magert udbytte, der har været hentet de fleste steder. Himmerland synes at være et af de få steder, der undgik nattefrosten, så der har de røde bær undtagelsesvis svaret til forventningerne.

*

Elling sogneråd i Hjørring amt har solgt 30,5 ha af kommuneplantagen til Forsvarets bygningstjeneste for 73 890 kr. Salgssummen vil blive anvendt til køb af nye arealer til tilplantning.

*

Klitvæsenet har begyndt forarbejdet til tilplantning af et læbælte på strækningen umiddelbart bag klitterne fra Blokhus mod nord over Løkken til Lønstrup. Det er hensigten at plante 30 km, men foreløbigt drejer det sig om de 12 km mellem Blokhus og Løkken, hvor der forhandles med 275 lodsejere om at afgive jord til bæltet, der bliver fra 100 meter til 1500 meter bredt. Staten afholder alle udgifter til dette kæmpearbejde.

*

Finlands skove

Ved en skovtaksering i 1921—24 opgjordes Finlands skove til at omfatte 73,5 % af landet med ialt 25,2 mill. ha skov, hvoraf de 20,1 mill. ha var producerende skov. Som følge af landafståelsen i 1944 reduceredes disse arealer henholdsvis til 21,7 mill. ha og 17,1 mill. ha.

I 1936 opgjordes træmassen i disse uhyre skovarealer til 1560 mill. kubikmeter og nu 1951—53 til 1491 mill. kubikmeter med en årlig tilvækst på 45 mill. kubikmeter eller godt 2 kubikmeter pr. ha.

*

Gamle Niels, der i mere end 40 år har slidt i hedeplantagen, berømmer den nyudnævnte skovrider:

— Han er en mand, man kan snakke med, han kan også høre efter og man kan sige sin mening til ham, ja, man kan slet ikke hverken høre eller se på ham, ja ikke mærke spor til, at han har taget alle disse her eksamener!

*

EN BRÆNDEOVN

*De vil faa
fornøjelse af*

Der er altid en RIBE-model til formålet.

Ønsker De en brændeovn, brændekamin, brændekomfur eller tørveovn — så tal med en RIBE-forhandler — eller skriv efter brochure.

RIBE JERNSTØBERI ^{A/S}

RIBE — TELF. 261 (3 LIN.)

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup og Kølvrå

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening
Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

Røde DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
Teglværk
Telefon 10 Ulstrup

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering.

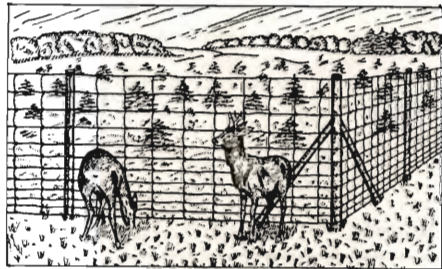
Telefon 21.

Reel betjening.

„DANSK STAALGÆRDE“

BEDSTE OG BILLIGSTE HEGN
TIL MARK, SKOV, HAVE ETC.

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

Traktorer - Landbrugsredskaber
Landbrugsvogne - Automobiler
Reserve dele - Tilbehør
Traktor-,
Automobil-, og Maskinværksted

A. Philipsen Akts.

Tlf. 532

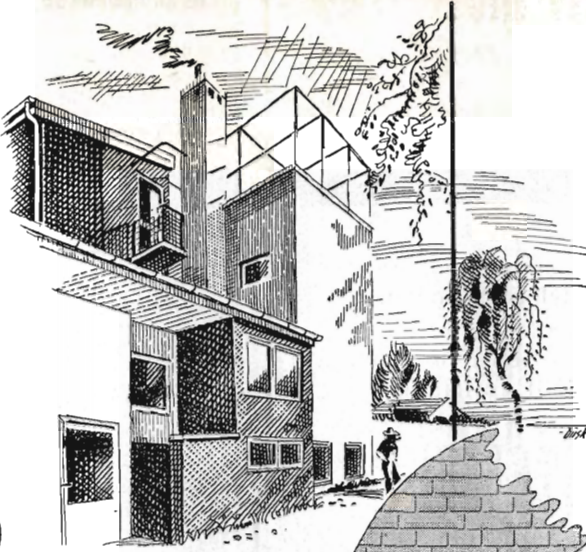
Vesterbrogade 7—9, Viborg

Tlf. 1064

AALBORG

AKVAVIT

CEMPEXO MURFARVE

– farvepulver på cement-basis. Udrøres med vand og påføres med hvidtekost eller sprøjte-pistol. Kan bruges på puds og betonflader samt murflader af så godt som alle andre byggematerialer. Fås i flere farver, smitter ikke af, er lysægte, holdbar, vandafvisende, let anvendelig og billig

1/3 DANSK CEMENT CENTRAL
FORHANDLERE OVERALT

**Krogsgades
Cementstøberi**
v/ J. C. Halvorsen & sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 2 55 99
Ny fabrik i Vejlbj
Alt i betonvarer D. S. 400

Varde Bank
Esbjerg afdeling
Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Bjerringbro
Cementvarefabrik
ved Th. Petersen
Telf. 111 Bjerringbro
ALLE
△ **MÆRKEDE RØR**
Imprægnerede
og uimprægnerede
Stort lager
Altid leveringsdygtig

MODERNE
bogtryk!
★
CARLO MORTENSEN
Viborg . Telf. 355

VESTJYLLANDS MÆRGELFORSYNING
Andelsselskab
påtager sig
udnyttelse af lokale lejer
og
tilrettelægning af mergelleverancer.
Moderne grab-materiel til rådighed. - Levering af højprocentig mergel fra egne lejer.
Jordbrugskalk og pulv. kalk i fine kvaliteter fra Hillerslev Kalkværk.
Alle oplysninger og tilbud fås hos:
TRIER HØJ, kasserer, Vostrup.
I. M. LAURIDSEN, næstformand, Gørding.
JESPER JESPERSEN, formand, Paghallsé 2, Herning. Tlf. 793 Herning.

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med finsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød«) omkring stødfugerne.

Spørg hedeselskabet

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum
Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun \triangle mærkede varer føres
Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

Teglværkernes
SALGSKONTOR

ESBJERG
Telefon 265 . 546

Drænrør

2" - 15"
Mursten - Tagsten

KURSUS på skovarbejderskolen 1954/55

2. Kursus i brug af motorsave fra d. 27. sept. til d. 10. okt. 1954.
3. Alm. skovarbejderkursus fra d. 18. okt. til d. 13. nov. 1954.
4. Alm. skovarbejderkursus fra d. 22. nov. til d. 18. dec. 1954.
5. Alm. skovarbejderkursus fra d. 5. jan. til d. 2. febr. 1955.

Kursus nr. 5 bliver specielt tilrettelagt for folk fra nåletræsskovene. Der vil i denne sæson kun blive afholdt de to ovennævnte kursus i motorsave. Deltagerantallet bliver stærkt begrænset på samtlige kursus, hvorfor ansøgning om optagelse på kursus bør indsendes snarest muligt til

**skovarbejderskolen,
Kagerup st.**

Det rigtige skovningsværktøj kan rekvireres genn. skovarbejderskolen. Prisliste tils. på forlangende. Skoleplan, ansøgningskema, årsberetningen f. 1953/54, samt evt. andre ønskede oplysninger fås ved henvendelse til skovarbejderskolen. »Vejledn. i brug og vedligeholdelse af motorsave« à 1 kr. pr. stk. + porto og »Regnskabsbog f. motorsave« à 1,50 kr. pr. stk. + porto fås samme sted, betaling kan ske med frimærker.

Ved opr. af filestationer yder skovarbejderskolen vejledning og hjælp ved fremskaffelse af det bedst egnede inventar.

AKTIESELSKABET SKARREHAGE MOLERVÆRK

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse
Herning - Telf. 10 . 314
Østergade 6
Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Landbrugslotteriet

udlodder årligt
kr. 5.485.620
Største gevinst
2 gange årligt
kr. 80.000

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri
Tlf. Kølkevej 28 x

Katrinebjerg Teglværk
Tlf. Heinsvig 17

Mursten - Drænrør

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. \triangle i alle gangbare dimensioner fra 10-60 cm såvel med som uden muffe

Det Jenssen Buchske legat

Kasseregnskab for året $1/4$ 1953— $31/3$ 1954

Indtægt.		Udgift.	
Kasse- og bankbeholdning pr. $1/4$ 1953..	kr. 4.971,94	Bekendtgørelse af regnskabet kr.	100,00
Renteindtægt..	» 145,86	Plantagens driftsunderskud .. »	6.940,48
Udtrukket obligation	» 2.000,00	Forøgelse af debitorer.. . . .	» 1.946,89
Formindskelse af effektbeh. . . .	» 770,00	Bankbeholdning pr. $31/3$ 1954.. . .	» 675,02
Kassemellemværende med hedeselskabet pr. $31/3$ 1954.. . .	» 1.774,59		
	<u>Kr. 9.662,39</u>		<u>Kr. 9.662,39</u>

Status pr. 31. marts 1954

Aktiver.		Passiver.	
Den Jenssen Buchske plantage	kr. 57.122,99	Kassemellemværende med hedeselskabet..	kr. 1.774,59
Udestående fordringer.. . . .	» 14.703,52	Netto-formue	» 75.626,94
Beholdning af skoveffekter .. .	» 4.900,00		
Bankbeholdning..	» 675,02		
	<u>Kr. 77.401,53</u>		<u>Kr. 77.401,53</u>

Viborg, den 15. september 1954.

Niels Basse. B. Dalberg-Larsen. Ernst Jensen.

Regnskabet er revideret og fundet i overensstemmelse med bøgerne. — Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse- og bankbeholdninger konstateret.

Viborg, den 18. september 1954.

M. G. Mikkelsen.

Bestyrelsen for Det Jenssen Buchske legat.

P. b. v.

Chr. Lütfichau.

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

Hulkjærhus
Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. Birck Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

A/S SØNDERJYDSK
FRØFORSYNING

Aabenraa

Telefon 3047

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

Alle arter jordbrugskalk -
SKANDINAVISK KALK & KRIDT 1/2,

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650
Værket telefon Sdr. Tranders 110

Frøaviscentret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533
Frøavl og frøhandel

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. Birk ∴ Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærbro telefon 14
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

Katalog sendes
gratis paa
Forlangende

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ *C. M. Christiansen, Aarhus*

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 27312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby . Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: København:
Hovedkontor Nygade 1

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

Kaas-

Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompagni

Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer . Indhent tilbud Tlf. Højslev 3

Det gensidige forsikringsselskab

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræs-
plantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle
1 kr. pr. ha. Årlig præmie pr. ha 30 øre, minimum 2 kr.
Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG
Telefon 1340

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

TELEFON SKIVE 1030

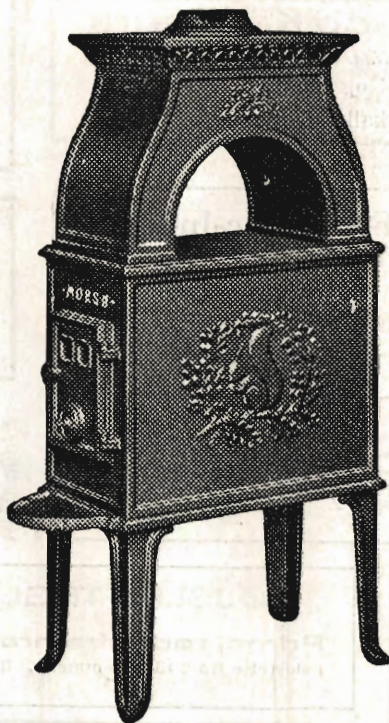
Alle størrelser i drænrør leveres

TELEFON VIBORG 1330

CLOC

Liqueur
Gin
Whisky

Morsø Støbejerns

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovridder B. Steenstrup (formand),
forstander N. C. Nielsen og civilingeniør A. Fredborg.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg